

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

першого проректора,
доктора медичних наук, професора
кафедри ортопедичної стоматології з імплантологією
Полтавського державного медичного університету
ДВОРНИКА ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЙОВИЧА

на дисертаційну роботу
БІДИ ОЛЕКСАНДРА ВІТАЛІЙОВИЧА

«Обґрунтування диференційованих підходів до застосування лікувально-профілактичних заходів при частковій втраті зубів, зумовлених захворюваннями тканин пародонта»,

представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 26.613.048
Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика
МОЗ України, що утворена наказом МОН України від 02.07.2021 №765 для
розгляду та проведення разового захисту на здобуття ступеня доктора
філософії в галузі знань «Охорона здоров'я»
за спеціальністю 221 «Стоматологія».

I. Актуальність теми

Актуальність теми полягає в значній розповсюдженості захворювань тканин пародонта серед населення різних регіонів світу, складністю лікування та великою кількістю ускладнень, одним з основних є часткова і повна втрата зубів. Комплексне лікування захворювань тканин пародонту передбачає застосування терапевтичних, хірургічних та ортопедичних методів. Серед ортопедичних заходів в комплексному лікуванні захворювань тканин пародонта застосовуються знімні та незнімні зубні протези шинуючого типу.

Одним з проблемних питань цього напрямку є велика кількість ускладнень ортопедичного лікування, пов'язана із загостренням перебігу захворювань тканин пародонта зубів, які застосовуються в якості опори для зубних протезів, прогресування їх патологічної рухомості з потребою передчасної заміни, що потребує удосконалення клінічного алгоритму ведення таких хворих, розробки нових конструкцій зубних протезів та застосування персоналізованих лікувально-профілактичних комплексів підтримувальної пародонтологічної терапії, що обумовлює актуальність роботи, обґрунтованість мети та поставлених завдань.

На підставі визначеної актуальності автором було сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження.

II. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження Біди Олександра Віталійовича на тему «Обґрунтування диференційованих підходів до застосування лікувально-профілактичних заходів при частковій втраті зубів, зумовлених захворюваннями тканин пародонта» виконано в межах НДР кафедри ортопедичної стоматології ІС НУОЗ України імені П.Л. Шупика «Сучасні методи реабілітації стоматологічних хворих із застосуванням ортопедичних конструкцій», № держреєстрації 0117U002587 та є фрагментом даної науково-дослідної роботи.

III. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, наукове та практичне значення дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Біди О.В. є самостійним завершеним науковим дослідженням, виконаним на сучасному методологічному рівні та достатньому клінічному матеріалі. Обґрунтованість наукових положень, висновків обумовлена значною кількістю вивчених наукових джерел, критичною оцінкою їх змісту та інтерпретацією, правильною методологічною побудовою та дизайном роботи.

Використані методи дослідження сучасні, інформативні, адекватні поставленим завданням дисертаційної роботи.

Результати досліджень висвітлено у 22 наукових публікаціях, оприлюднені на 13 наукових форумах, в тому числі на 5 закордонних.

Автором вивчені особливості клінічного перебігу генералізованого та локалізованого пародонтита, ускладнених частковою втратою зубів та ступеню патологічних змін у віковому аспекті.

Вдосконалено схему діагностики та критерії вибору ортопедичних конструкцій.

Розроблена методика протезування на дентальних імплантатах в умовах недостатньої щільності кісткової тканини з дискретним оклюзійним навантаженням на дентальний імплантат, оптимізацією процесів ремоделювання кісткової тканини періімплантатних тканин та конструкція штучної коронки з опорою на дентальний імплантат (Патент на корисну модель 143278 Україна, МПК (2006.01) A61C 13/007, у 2019 11487).

Оптимізовано методику ортопедичного лікування осіб з генералізованим пародонтитом II – III ступеня шляхом застосування знімного протезу шинуючого типу власної розробки (Патент на корисну модель 130980 Україна, МПК (2006.01) A61C 13/007, у 2018 03039, 10.01.2019), використання якого забезпечує іммобілізацію опорних зубів, сприяє оптимальному розподілу оклюзійного навантаження та запобігає ускладненням при протезуванні.

Розроблена методика застосування фотодинамічної пародонтологічної підтримувальної терапії та фотодинамічної підтримувальної терапії періімплантатних тканин на етапах користування ортопедичними конструкціями.

Визначено фактори ризику та прогностичні ознаки ускладнень протезування на адаптаційно-приспосувальних етапах та впродовж користування ортопедичними конструкціями.

Автором об'єктивізовано вибір індивідуалізованих ортопедичних конструкцій в залежності від типу дефекту зубного ряду та стану тканин пародонту опорних зубів при пародонтитах різного ступеня тяжкості.

При заміщенні дефектів зубних рядів ортопедичними конструкціями з опорою на дентальні імплантати рекомендовано застосування класичного двоетапного протоколу та поступового навантаження на дентальний імплантат, що сприяє збереженню сталої кількості кістки навколо нього та пролонгації терміну служби ортопедичної конструкції в цілому.

За результатами проведеного комплексу клініко-лабораторних досліджень патогенетично обґрунтовано вибір ортопедичних конструкцій,

методів фотодинамічної підтримувальної пародонтологічної терапії, для застосування їх впродовж користування ортопедичними конструкціями.

IV. Оцінка змісту роботи, її значення в цілому, зауваження щодо оформлення.

Дисертаційна робота Біди Олександра Віталійовича на тему «Обґрунтування диференційованих підходів до застосування лікувально-профілактичних заходів при частковій втраті зубів, зумовленій захворюваннями тканин пародонта» побудована за традиційною схемою і складається з анотації, вступу, огляду літератури, чотирьох розділів власних досліджень, розділу аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних першоджерел, який містить 169 посилань, з яких 94 кирилицею, 75 – латиною та додатків. Роботу викладено на 209 сторінках машинопису, ілюстровано 22 таблицями й діаграмами та 46 рисунками.

У **вступі** автор обґрунтовує актуальність теми дисертації, її мету та завдання дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, наводить об'єкт та предмет дослідження, зазначає наукову новизну та практичне значення, а також впровадження результатів досліджень та інформацію щодо апробації результатів досліджень. Вступ викладений на 8 сторінках принтерного тексту.

Зауважень до вступу немає.

В **першому розділі «Огляд літератури»** автор на основі найвагоміших джерел літератури останніх років конкретно та повно описує етіологічні фактори, патогенетичні механізми, клініку, діагностику та ортопедичні методи лікування захворювань пародонта, ускладнених частковою втратою зубів. Наприкінці розділу представлено коротке резюме з окресленням невирішених завдань, які вказують на актуальність досліджень.

До зауважень по розділу слід віднести: в кінці розділу бажано було б представити розширений висновок, який обумовлює обраний напрямок досліджень.

В другому розділі «Матеріали і методи досліджень» автором представлений дизайн дослідження, надана загальна характеристика обстежених осіб, клінічні методи дослідження, а також такі сучасні спеціальні методи дослідження, як метод конусно-променевої комп'ютерної томографії, метод електроміографії жувальних м'язів, методика комп'ютеризованого аналізу оклюзії за допомогою T-Scan III, методика визначення стабільності дентальних імплантатів методом частотно - резонансного аналізу, визначення параметрів мікроциркуляції тканин пародонта методом доплерівської флуометрії, застосування методу фотодинамічної терапії.

До зауважень по розділу слід віднести: бажано було б вказати, на базі якого закладу проводилися дослідження. Занадто об'ємно представлений опис окремих методів досліджень.

В третьому розділі представлені дані щодо рівня надання ортопедичної стоматологічної допомоги населенню України та застосування шинуючих конструкцій в комплексному лікуванні захворювань тканин пародонта. Автором проведений аналіз офіційно опублікованої статистичної звітності Міністерства охорони здоров'я України та Центру медичної статистики МОЗ України щодо показників роботи стоматологічної служби в Україні за період з 2014 – 2018 рр. Особливо ретельно автором вивчалися результати ортопедичного лікування зазначеного контингенту осіб із застосуванням шин та зубних протезів шинуючого типу.

Результати аналізу статистичних даних вказують на суттєве погіршення значень щодо кількості осіб, які отримали зубні протези в закладах охорони здоров'я МОЗ України впродовж 2014 – 2018 р. в динаміці та низький рівень

застосування шин та зубних протезів шинуючого типу, що засвідчує про потребу покращення цього напрямку діяльності стоматологічної служби.

Зауважень до розділу немає.

В **четвертому** розділі автором наведено результати досліджень репрезентативного контингенту осіб щодо особливостей перебігу часткової втрати зубів при захворюваннях тканин пародонта, методи ортопедичного лікування та характерні клінічні ускладнення. Автором всього обстежено 265 осіб трьох вікових груп з пародонтитом різних клінічних форм та ступеню тяжкості, ускладнених дефектами зубних рядів, в тому числі з зубними протезами в порожнині рота різних конструкцій. В подальшому 93 особи було обрано для проведення комплексу лікувально-профілактичних заходів.

Розділ викладено на 31 сторінці машинописного тексту і містить 5 підрозділів, в яких автор описує клінічну картину, стан гігієни ротової порожнини та стан тканин пародонта в обстежених пацієнтів I та II клінічних груп, результати вивчення оклюзійних співвідношень за допомогою системи T - SCAN III, результати електроміографічних досліджень жувальних м'язів осіб із генералізованим пародонтитом різного ступеню тяжкості, ускладненими частковою втратою зубів, характер змін мікроциркуляторного русла тканин пародонта за даними лазерної доплерівської флуометрії.

Наприкінці розділу Олександром Віталійовичем представлені висновки та перелік публікацій матеріалів розділу. Розділ ілюстровано 20 рисунками, результати статистичного аналізу результатів дослідження згруповано у 8 таблицях.

До зауважень по розділу слід віднести: з метою демонстрації якісної характеристики діяльності жувальних м'язів у обстежених доцільно представити рисунки електроміограм.

В **п'ятому** розділі, викладеному на 45 сторінках машинописного тексту автором в двох підрозділах представлено результати ортопедичного лікування хворих з генералізованим та локалізованими формами пародонтиту I – II та II

- III ступеня тяжкості, ускладненими дефектами зубних рядів із застосуванням комплексу підтримувальної фотодинамічної пародонтологічної терапії.

Автор проводив лікування як із застосуванням традиційних незнімних та знімних ортопедичних конструкцій, так і конструкціями власної розробки, захищених патентами на корисну модель.

Бідою О. В. розроблена та застосована в підгрупі Іб методика дискретного оклюзійного навантаження на імплантат в умовах зниження відносної денситометричної щільності кісткової тканини та остеопоротичних змін кісткової тканини щелеп, характерних для захворювань тканин пародонта.

Для пролонгації терміну користування ортопедичними конструкціями та профілактики періімплантитів автором запропоновані лікувально-профілактичні комплекси, які включають фотодинамічну та медикаментозну підтримувальну терапію.

Зауважень до розділу немає.

Заключний розділ «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» присвячений обговоренню, аналізу та узагальненню отриманих результатів.

Розділ побудований за традиційною схемою, в якому лаконічно висвітлені результати дослідження, отримані при виконанні дисертації згідно до поставлених завдань, а також підведені підсумки роботи з усіх питань, які вивчалися.

У цьому розділі Олександр Віталійович виносить на обговорення отримані результати проведених досліджень, які підтверджують ефективність реабілітації хворих із захворюваннями тканин пародонту.

Висновки і практичні рекомендації логічно витікають із завдань дослідження.

У дисертаційній роботі автором досить інформативно представлені отримані при проведенні досліджень результати.

Незважаючи на виявлені несуттєві недоліки, принципових зауважень щодо оформлення, подання матеріалу в дисертації та суті викладених результатів немає.

В плані наукової дискусії хотілось б отримати відповіді на наступні запитання:

1. З якою метою Вами проводився аналіз рівня надання ортопедичної стоматологічної допомоги та застосування шинуючих конструкцій в комплексному лікуванні ЗТП ?
2. Чи враховувалася Вами супутня соматична патологія при розподілі пацієнтів та формуванні клінічних груп?
3. Яка прецизійність запропонованої Вами конструкції штучної коронки з опорою на дентальний імплантант?
4. Чи призначалася Вами медикаментозна терапія пацієнтам після дентальної імплантації з метою покращення ремоделювання кісткової тканини?

Заключення.

Результати проведеного наукового дослідження дисертанта вирішують важливе питання стоматології - підвищення ефективності ортопедичного лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту, ускладнених частковою втратою зубів шляхом клініко-лабораторного обґрунтування раціональних методів комплексного лікування та функціональної реабілітації, вдосконалення методів профілактики та прогнозування ускладнень.

За актуальністю, науковою новизною, достовірністю, обґрунтованістю отриманих результатів дослідження та практичною значущістю, дисертація Біди Олександра Віталійовича на тему «Обґрунтування диференційованих підходів до застосування лікувально-профілактичних заходів при частковій втраті зубів, зумовленій захворюваннями тканин пародонта» на здобуття

ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія» повною мірою відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

Перший проректор
професор кафедри
ортопедичної стоматології з імплантологією
Полтавського державного медичного університету
доктор медичних наук, професор

В. М. Дворник

